

HEIMIR

VI. árgangur

WINNIPEG, 1910.

6. blað.

SÓLARLAG

Sjá, logandi bjarma á loftið slær
og ljómandi fögrum roða,
en röðullinn ennþá skín svo skær
und skýjafaldi, við dagsins tær,
sem vilji hann værðir boða.
—þá sezt ég hér kyr fram við sólbyrgisdyr
og sólarlags fegurð skoða.

Og kveldroðinn líður um loftið blátt
á ljómandi gullnum eiki;
hann stígur með ró um hvelið hátt
og hvervetna eykur líf og mátt,
svo geislarnir líða í leiki;
í faðmlög hlý við hin fölu ský
þeir falla þó alt sé á reiki.

Og kveldsólar-bjarminu á daggpöku-drög
svo dýrðlegar glitrósir malar,—

og dásamlega er höndin sú hög
þess hæsta máttar, er setti honum lög,
svo lotning í brjósti manns bálar,
það hrifur hið smæsta og hvað sem er stærst
í hyldýpi mannlegrar sálar.

Og fríðsælu dísirnar dragast í fans,
með draumvæðdar englunum smáu,
þau stíga þar léttan og líðandi dans
of lyfta því þyngsta af hugsunum manns
í draumsjóna hæðirnar háu,
en ljósálfar kvika við ljósvakans blik
þar lengst úti í vestrinu bláu.

Þá árdegissólin í austrinu sézt
af algleymi dvalans rís fjöldinn,
og hádegissólin hún hlúir oss bezt,
en hátignarlegust og fegurst hún sezt,
—og ljósið er kærast á kvöldin—
þá brosir hún kært og hún skín þá svo skært
og skreytir upp rökkurtjöldin.

Þú skáld, sem með hagnælsku hrífa vilt þjóð
og hugsjónir vekja hjá lýði,
því reynirðu aldrei að laga til ljóð,
um lögandi, marghitað sólgeisla flóð,
sem létt geti lúa og stríði?
Þú syngur um ást, sem í æsku þér brást,
en ekkert um kveldroðans þryði.

Og vinur, ef huggun og hugsvölun þarft
og hjarta þitt stött er í voða,
ef ekkert þér finnst vera inndælt og bjart,
en allt vera skuggalegt napurt og svart,
—ef ekkert þér yndi má boða—
seztu þá kyr fram við sólbyrgis dyr
og sólarlags fegurð skoða.

E. A.

Cecil Rhodes' Styrkhafinn, 1910-13

JOSEPH ÞORARINN THORSON

Að kveldi þess 28 Janúar s.l. var herra Joseph Þórarinn Thorson, kjörin, styrkhafi Cecil Rhodes' sjóðsins við Oxford háskóla fyrir hönd Manitoba fylkis af háskólaráði fylkisins. Þetta er annar Íslendingurinn er hlotið hefir slíkan heiður nú á tveimur árum. Í fyrra Skúli Johnson, nú Joseph Thorson. Er það ekki lítill heiður þjóð vorri hér og sannarlega oss öllum fagnaðarefni.

Fyrir rúmum 30 árum komum vér fyrst hingað til þessa lands, fátækir, fávísir, mállausir og villiráfandi, hraktir af ættjörðinni sakir skorts og harðréttar, fyrirlitnir, taldir glataðir og fortapaðir af bræðrunum er eftir sátu, reknir eins og geitfé og búsmáli af þeim er fyrir voru hér í landi, á afréttir og eyðimerkur til þess að duga eða drepast, eftir að þangað kom.

En þetta var fyrir 30 árum.

Fortapaða fólkið lifði, það bjargaðist með allt sitt á land og það hefir haldið öllu sínu til móts við aðra menn, svo að tvísyni mun á hvort fremur sé ættþjóð vorri og föðurlandi til sóma, týndi sonurinn er fór til fjarlæga landsins *arflaus*, eða sá útvaldi er heima sat. Enda eru kalayrðin orðin fá nú í garð hinna útfluttu manna. Og það er vel, því vér erum öll eitt fólk, þeir

sem fluttir voru til Babylon, og þeir sem heima sitja við fallin garð frægðaraldar, gamalla daga. Og hinir fornu Hafnar stúdentar, er ýkjugini íslenzkra sagna hefir gætt yfirnáttúrlegu, affli, minni, námshæfilegleikum, æfintýrastauti, er glíma var við tröll, reka var út sjómenn úr drykkjukrám, reikna er við dæmi, eða'leggja út af óvanalegum textum, eiga enn sanna eftirkomendur er sverja sig til íslenzkrar ættar meðal íslenzkra nemenda fyrir vestan haf.

Við tröll hefir verið að glíma, ekki sízt þegar efnahagur er af skornum skanti, að kljúfa kostnað þann sem fylgir háskólagöngu, þar sem keppa er við úrvalalið æskulýðs ýmissa þjóða er ásamt oss eru búsettar hér í landinu.

Cecil Rhodes' styrkurinn er einungis veittur fyrir framúrskarandi próf alla skólaleiðina til enda og afburði í leikum og íþróttum er samfara eru hér í landi háskólanámi. Hefir Joseph Thorson uppfyllt öll þau skilyrði og því hlotið heiðurinn.

Joseph Þórarinn Thorson er fæddur hér í Winnipeg og eru foreldrar hans þau Stefán Thorson, valin-kunnur gáfumaður og ræðumaður ágætur, hér í borg, og kona hans Sigríður Þórarinsdóttir. eru þau hjón bæði ættuð úr Biskupstungum í Árnes-sýslu. Foreldrar Stefáns voru þau Þórður Jónsson og Helga Jónsdóttir, hjón á Bryggju í Biskupstungum, en foreldrar Sigríðar þau Þórarinn Þórarinsson og Guðríður Jónsdóttir hjón í Ásakoti í Biskupstungum. Þau Stefán og Sigríður fluttust til Reykjavíkur árið 1881 og stundaði Stefán þar steinsmiði. Þar dvöldu þau uns þau fluttust hingað vestur sumarið 1887, og er Joseph sonur þeirra, einsog áður segir, fæddur hér þann 15 Marz mánaðar 1889 er hann því aðeins tvítugur að aldri og því sá yngsti er hlotið hefir Rhodes' verðlauninn enn sem komið er, hér við háskólann. Ennfremur má geta þess að frá því háskólinn var stofnaður hér í þessu fylki nú fyrir 32 árum síðan, eða síðan 1877, hefir engin útskrifast með jafn háum vitnisburði og hann. Til gamans setjum vér hér vitnisburð hans frá því hann lauk námi á barna-skólanum árið 1903, við Carlton skóla þessa bæjar og fram til þessa.

Með September 1903 innskrifaðist hann við Collegiate Institute (undirbúnings skóli fyrir háskólann. Undirbýr sá skóli einnig kennara barnaskólanna). Við fyrsta árs próf (að meðtöldum öllum mánaðalegum prófum og auka yfirheyrzlum) hlaut hann I einkun ($87\frac{3}{4}$ per cent.), við próf miðársins I ágætis einkun (IA) og auk þess Isbister verðlaun (\$20) sem veitt er fyrir beztu jafnaðar einkun yfir árið og við burtfarar prófin sumarið 1906 hlaut hann I ágætis einkun (IA, var meðaltal 95 per cent.) og auk þess \$60 verðlaun í latínu og stærðfræði og heiðurs viðurkenning fyrir ensku og grísku.

Með Október 1906 innritaðist hann við háskólann og skrifaðist í Manitoba College. Fyrsta árs prófi lauk hann þannig að hann hlaut I ágætis einkun (í 11 greinum IA og einni IB, meðaltal IA) og auk þess \$60 verðlaun fyrir latínu og stærðfræði og heiðurs viðurkenning fyrir próf í Rómverskri sögu, ensku, frönsku og grísku. Öðru árs prófi lauk hann á sama hátt með I ágætis einkun (í 10 greinum IA og í einni IB—meðaltal IA). Verðlaun hlaut hann aftur, þá fyrir latínu, ensku, sögu og heimspæki, er námu \$60 og heiðurs viðurkenning í ensku, frönsku og grísku. Yfir árið sem leið er sömu sögu að segja, enn I ágætis einkun (IA í öllum 10 greinum) og heiðursverðlaun háskólans \$125 fyrir hæstu einkun yfir 3 árin. Á miðsvevtrar prófi í vetur hlaut hann enn I ágætis einkun, og vafalaust tekur þá einkun í vor er hann útskrifast.

Þetta er skóla saga hans í fáum orðum, en auk þess hefir hann gefið sig að ýmsum félagsmálum snertandi nemendur Manitoba College, kappræðu félögum, leikfimisfélögum osfrv. Þetta ár er hann forseti bókmentafélags skólans og kappræðu félags háskólans. Árið 1909 hlaut hann "Gold Medal for Public Oratory". Fyrir hönd háskólans mætir hann nú í vetur í kappræðu við háskóla Dakota ríkis. Verður kappræða sú haldin í Grand Forks í Dak., 4 Marz þ.á. Í hlaupum og stökkum, sundi og knattleikum hefir hann getið sér góðann orðstír.

Í haust ið komandi leggur hann af stað héðan til Oxford, og fylgja honum heilla óskir allra vina hans og foreldra hans.

Í fornri spá stendur

“Byrði betri
berat maðr brautu at
enn sje mannvit mikit:
auði betra þykkir
þat í ókunnum stað.”

og ekki sízt við Oxford.

Þá byrði hefir Íslendingum auðnast að bera fram yfir vonir. Enda er fyrir þá ekki annað veganesti með sér að taka úr föður garði. Því ekki er til auðs eða annarar frægðar að mæla. En gott þegar það er ekki að vanbúnaði. Þá byrði ber Joseph með sér og verður það ekki svo skammur farargreiði er faðir hans lætur í vaðsekkinn áður en þeir feðgarnir kveðjast.

R.P.

TRÚARBRÖGÐ FRAMTÍÐARINNAR

ETTIR CHARLES W. ELEIOT

Framhald

Heiðinglegur Gyðing—Kristindómur hefir efalaust lagt mikla á herzlu á sjálfsfórn sem trúarlega skyldu. Hin nýja trú mun draga mjög mikið úr hinni ímynduðu fórnarskyldu, og mun dæma allar fórnir ónauðsynlegar og skaðlegar, nema þær sem kærleikur og réttlæti bjóða. “Meiri kærleika hefir enginn maður en þetta, að hann leggi niður líf sitt fyrir vini sína.”. Sjálfsfórn er ekki góð eða lofsverð í sjálfu sér, hún verður að vera skynsamleg og kærleiksfull til þess að vera lofsverð; og tilgangurinn, sem fyrir augum er hafður verður að vera þess virði sem fyrir hann er gefið. Að sleppa aðlaðandi nautnum eða störfum fyrir einhverja hærrí ánægju, eða eitthvert starf, sem þarf mikla umhugsun, er ekki sjálfsfórn; það er höfnun þeirra hluta sem eru tiltölulega lítils virði fyrir þá sem hafa hærra gildi. Það er aðeins skynsamleg hindrun alls þess, sem dregur frá aðal tilganginum, eða hinu þýðingarmesta skylduverki.

Aftur mun hin nýja trú kenna í þessu tilliti, að hamingjan sé skyldurækninni samfara, jafnvel í þessum heimi.

Öll trúarbrögð hafa verið upplyftandi og glæðandi fyrir andann, að meira eða minna leyti, í þeim skilningi, að þau hafa lyft hugsunum mannanna upp til einhvers afis þeim sjálfum ofar, til einnar eða fleiri vera, sem hafa meiri mátt og þol en tilbiðjandinn sjálfur. Þegar konungar og keisarar hafa verið teknir í guða tölu, þá hafa þeir verið gerðir að hugsjón, og hafa þannig lyft hugum manna upp frá hinu daglega lífi og því sem því tilheyrir.

Eftir því sem þessar verur, sem þannig hafa verið dýrkaðar urðu göfugri, fagaðri og betri með menningarframbörinni, varð hin viðtekna trú meira hvetjandi til göfugleika og réttlætis. Mun trú framtíðarinnar verða mannum eins hjálpleg? Mun hún snerta ímyndun hans eins og mannedlisdýrkunin í Gyðingdómnum, eins og fjölgyðistrúin, Múhamedstrúin og heidinglegur kristindómur hafa gert? Getur hún hrært mannlega sál eins og hin goðkendu náttúrumögn, hinir mörgu guðir og gyðjur sem áttu sér bústaði í loftinu, sjónum, fjöllum, lundum og ám, eða hinir mörgu guðir tilbeðnir í ýmsum kristnu kyrkjum—guð faðir, guðs sonur, guðs móðir, heilagur andi og fjöldi verndar dýrlinga? Allir þessir guðir, sem mennirnir hafa tilbeðið, hafa verið hreyfandi öfl í sálarlífi þeirra. hafa blásið þeim fögrum og kærleiksfullum hugsunum í brjóst og knúð þá til að gera skyldu sína. Mun hin nýja trú koma jafn miklu til leiðar? Það er öll ástæða til þess að halda það. Tilfinning ótta og lotningar og ást á hinu fagra og góða munu halda áfram að vera til og munu verða sterkari og aukast að áhrifum. Allar eðlilegar mannlegar tilfinningar munu halda áfram með fullum kröftum. Nýja trúinn mun hlúa mjög að einni dygd, sem er tiltölulega ný í heiminum, sannleiksástinni og þránni að leita sannleikans, og sannleikurinn mun smám saman gera menn frjálssa. Þar afleiðandi mun hin komandi kynslóð verða frjálssari, afkastameiri og sterkari en þær, sem á undan voru. Þeir, sem trúa samkvæmt hinni nýju trú munu ekki tilbiðja forfeður sína, en þeir munu hafa gleggri meðvitund um skyldleika nútíðar og fortíðar en

menn hafa nokkurn tíma haft áður, og hver kynslóð mun finna betur og betur hvað hún á undanfarandi kynslóð að þakka.

Tilfinningar þær er mest hvetja menn til góðra verka eru kærleikur og von. Frúin ætti að gefa þessan tilfinningum frjalsara og ótakmarkaðra svigrúm en hingað til hefir átt sér stað; þá mundu kærleikur og von sameinast áhrifa miklum, hjálpanði, sýnilegum, verulegum og aðreifanlegum verkum og breytni. Þegar einhver maður finnur áreiðanlega lækningu, við heilahimnubólgu, sjúkdómi, sem læknisfræðin vissi ekkert rað við fyrir nokkrum árum síðan, með því að nota í sambandi við uppgötvun á lyfi, hugmyndir og aðferðir, sem hafa verið fundnar upp og reyndar af öðrum mönnum, er hafa verið að rannsaka aðra sjúkdóma, þá gerir hann kærleiks verk; hann kemur í veg fyrir að ótal mörg ástarbönd slitni í framtíðinni og leggur traustan grundvöll fyrir vonir um margar slíkar blessanir fyrir kynslóðir framtíðarinnar. Trú framtíðarinnar mun reynast, og hefir reynst, jafn áhrifamikil og nokkur hinna eldri í því að fylla hjörtu manna með ást og hjálpfýsi til annara. — Og það er hinn sanni tilgangur og markmið allrar heimspeki og allra trúarbragða, því það er vegurinn til að gera menn betri og sælli, þjóninn jafnt og þann, sem þjónað er.

Framtíðartrúin mun hafa þá kosti að vera almenns eðlis og samrýmanleg við þekkingu og vald mannanna yfir náttúrunni. Eins og trú barnsins er nauðsynlega mjög ólík trú fullorðins manns, og verður að vaxa með barninu, þannig verður trú mannflokks, sem vex fljótt að hæfileikum, að hafa möguleika til að vaxa að sama skapi. Trú hvers einstaklings ætti að vaxa með honum alla leið frá barnæsku til fullorðins ára, og hið sama gildir fyrir trú mannflokksins. Það er ílt fyrir hverja þjóð að standa í stað hvað stjórnfræðislegar hugmyndir og aðferðir snertir, eða í atvinnustofnunum sínum, eða nokkurri list eða iðni, jafnvel hinum elstu: en það er miklu verra fyrir þjóð að standa í stað í trúarskoðunum og siðum sínum. Hin nýja trú mun veita ótakmarkað svigrúm fyrir framför og þroska; hún mun hafna öllum takmörkum ætta, kynflokka og þjóðartrúarbragða. Hún er ekki bundin við neina kenningu, trúarjátningu, bók eða

stofnun. Allur heimurinn er starfsvið hinna kærleiksfullu fylgjenda hennar, og hið æðsta boðorð hennar um hjálpsami leyfir óendalega tilbreytingu og víðáttu bæði í tíma og rúmi. Hún er mjög óbrotin og hefir þess vegna mjög mikið af varau-
legleika. Það er hið margbrotna, sem mest er hætt við að ólag komist á. Tákn þessarar trúar munu ekki standa í sambandi við fórnfæringar eða kenningar, en hún mun efalaust hafa tákn, sem merkja ást á frelsi, sannleika og fegurð. Hún mun einnig hafa félagslega siði og lotningarfullar athafnir, vegna þess að hún mun minnst góðra hugsana og verka, sem koma frá lið-
num kynslóðum. Hún mun einnig hafa sína dýrlinga, en að komast í dýrkingatölu hennar mun verða nýjum skilyrðum bundið. Hún mun einnig eiga sínar hetjur, en þær verða að hafa sýnt kærleiksrika, óeigingjarna og verndandi hreysti. Hún mun hafa samneyti með hinum mikla anda, með sálum fram-
liðinna og með lifandi mönnum með líkum hugsunarhætti. Að vinna saman verður ein af aðal hugmyndum hennar—samvinna manna við guð, við spámenn, við leiðtoga og kennara; samvinna mannvitsins og náttúrukraftanna. Hún mun halda fram notkun valds aðeins að svo miklu leyti sem það er nauðsynlegt til að tryggja samvinnu fleiri eða færri með einum og hinum sama tilgangi; og agi sá, sem hún mun bjóða, mun verða æfing í að þroska hinn samvinnandi góða vilja.

Mun nú trú þessi ná útbreiðslu í heimi tuttugustu aldarinnar? Þér hafið heyrt í þessum skóla mikið um baráttu á milli efnis-
hyggju og trúarlegs hugsæis, um uppreisn á móti löngu viðteknum kenningum; um tíðar umbótaöldur, sem ganga í gegnum og stundum yfir kyrkjuna; um áhrif nútíðar heimspeki, siðferðishug-
mynda, félagslegra umbótavona og lýðstjórnar á hinar eldri kyrkjur; og um burtför margra úr kyrkjunum í löndum, sem eru að miklu leyti mótmælenda trúar. Fleiri milljónir Ameríku
manna finna bæði þægileg trúarbrögð og fullnægingu félagslyndis í Frímúrarafélögum, Odd-Fellows stúkum, bræðrafélögum, bændafélögum og verkamannafélögum. Að svo miklu leyti sem þessar mörgu félagsstofnanir opna stærri sjóndeildarhring fyrir mönnum og konum, og kenna þeim að bera virðingu hver fyrir

öðrum, og jafnframt félagslega og verklega samvinnu, grípa þær inn í starfsvið framtíðarinnar. Fylgjendur andatrúarinnar og kristnu vísindanna og sállekingamenn af öllum tegundum draga all marga frá hinum eldri kyrkjum og kasta skugga á viðteknar kenningar og trúarjátningar. Samt sem áður heldur meiri hluti fólks fast við kyrkjurnar og mun að líkindum gera það, meðfram vegna þess að bönd tilfinninga hafa hnýtt þá við þær á þýðingarmestu stundu n lífs þeirra, og meðfram vegna þess að ástand þeirra leyfir þeim ennþá að taka trúanlegar þær skoðanir, sem þeir hafa erfð og sem hafa verið kendar þeim á unga aldri. Hin nýja trú mun þess vegna, taka hægum framförum hvað stofnanir snertir. Hún mun samt sem áður stöðugt breyta trúarjátningum og síðum alla þeirra kyrkna, sem til eru, og hún mun breyta táknum þeirra og siðferðiskenningum. Þar sem aðalkenning hennar verður kenning um hina hæstu einingu efnis, kraftar og anda, og æðsta boð hennar verður: vertu nytsamur og hjálpsamur, mun hún hafa mikil sameiningar áhrif á mennina.

Kristin eining hefir æfinlega verið þráð af einlægum trúmönnum, en það hefir verið reynt að ná henni á ómögulegan hátt. Stjórnandi kyrkjur hafa reynt að þröngva öllum innau vébanda sinna til að hafa sömu skoðanir og fylgjast með í sömu síðum, en þær hafa aðeins náð takmarki sínu með tíma og á takmörkuðum svæðum. Eftir því sem frelsið hefir vaxið í heiminum, eftir því hefir reynst erfiðara að koma jafnvel ytri einingu á með valdi; og í löndum, þar sem ríki og kyrkja hafa verið aðskilin, hafa mjög sundurleitar trúarskoðanir og síðir komið í ljós í mismunandi kyrkjustofnunum, sem hver um sig hefir ótrautt fylgi einhvers hluta fólksins. Þar sem það er áreiðanlegt að menn eru altaf að eignast meira og meira frelsi í hugsunum, orðum og verkum, mætti síðað manúfélag gera ráð fyrir að ómögulegt sé að sameina alt trúhneigt fólk með nokkurri kenningu, trúarjátningu, helgisiðaathöfn eða gudspjónustu aðferð. Alt þetta sundrar en sameinar ekki, hvar sem skynsamlegt frelsi á sér stað. Hin nýja trú heldur fram sem fyrsta grundvelli til sameiningar, í fyrsta lagi, kenningu sinni um

kærleiksríkan guð í öllum heimi, og í öðru lagi beði sínu: vertu öðrum hjálplegur. Það er nú þegar komið í ljós í hinum frjálsu löndum heimsins, að sundurleitir kyrkjustofnanir geta verið samtaka í góðum verkum til að auka velferð manna. Viðhald spítala, ókeypis lyfjabúða og líknaerstofnana af fólki, sem tilheyrir allskonar trúflokkum, sameining allra kyrkna til að halda uppi fátækrahjálpi í stórbæjunum, viðgangur "kristilegs félags ungra manna" og margar aðrar tilraunir til að mynda sambönd af skyldum kyrkjum til nytsamara framkvæmda, sanna allar gagnsemi viðtækrar samvinnu í góðum verkum. Ennfremur getur hin nýja trú ekki myndað nokkurra stétt, kyrkjulegan embættislýð eða þröngsýnan flokk grundvalladan á helgisíðum. Á þessum grundvelli er ekki óskynsamlegt að hugsa sér að nýja trúin muni reynast sameinandi kraftur og mikill styrkur fyrir lýðstjórn.

Hvort hún muni reynast eins áhrifamikil í því að aftra mönnum frá að gera rangt og hvetja þá til að gera hið rétta, og hin viðteknu trúarbrögð hafa verið, er spurning, sem reynslan ein getur skorið úr. Með tilliti til þess hafa hvorki hótanir né loforð hinna eldri trúarbragða reynst mjög vel í mannfélaginu yfirleitt. Hræðslan við helvíti hefir ekki verið fullnægjandi til að aftra mönnum frá að gera rangt, og himnaríki hefir ekki ennþá verið lýst svo að það hafi haft mikið aðdráttarafl fyrir menn og konur yfirleitt. Bæði eru vissulega óhugsanleg. Miklir gáfumenn, eins og Dante og Swedenborg, hafa framleitt aðeins fjarstæðulegar og ótrúlegar myndir af hvorum staðnum. Nútíðar maðurinn mundi ekki finna að hann hefði verulega tapað nokkurri hvöt til góðs, eða til að forðast ílt, þó himininn brynni og helvíti slökknaði. Hinar vanalegu kristnu hugmyndir um himnaríki og helvíti hafa ekki meiri áhrif á mentað fólk nú á dögum en Ólympus og Hades. Sál nútímans krefst hvata eða handleiðslu, sem hefir gildi nú þegar á þessari jörð. Nýja trúin byggir á verulegri reynslu manna og kvenna, og mannfélagsins í heild sinni. Hvatirnar, sem hún reiðir sig á hafa verið, og eru, starfandi í lífi ótal margra manna; og hennar blessunarríku hugsjónir og vonir eru betur grundvalladar en þær sem í hinum

viðteknu trúarbrögðum er að finna, og þær eru betri, vegna þess, að þær eru lausar við alla eigingirni og ímyndunir um stjórnir, dómstóla, félagslega upphefð og stríð.

Að lokum, þessi tuttugasta aldar trú á ekki aðeins að vera í samræmi við hinar miklu veraldlegu hreifingar mannfélagsins—lýðstjórn, rétt einstaklingsins, félagslegt hugsævi, áhuga fyrir mentun, rannsóknar löngun, tilhneigingu nútímans til að veita nýjungum fljótar viðtökur, hina nýju krafta varnandi meðala, og síðari tíma framfarir í siðfræðinni viðvirkjandi verzlun og iðnaði—heldur einnig í raun og veru í samræmi hinar áreiðanlegu kenningar Jesú, eins og frá þeim er skýrt í guðspjöllunum. Opinberun sú, sem hann gaf mannkyninu verður þannig dásamlegri en nokkru sinni áður.

SKAMMSÝNI

Í algjörum skilningi sjáum vér menn ekki neitt. Ekkert það heitið getur. Enda hversu má það? Vér tökum varla upp úr grasi. Í samanburði við þessa jörð, sem þó ekki er stór í samanburði við aðra huetti himingeimsins, aðeins eins og eitt smærsta sandkornið í sjávarmálinu.—Í samanburði við hana erum vér einsog ekkert, lítið meir, en arið í sólargeislanum. Yfir höfðum vorum svífa fuglar himingeimsins, yfir höfuð vor gnæfa tré merkurinnar afar hátt. Andardráttur vor vekur ekki boða á ölduhafi loftsins, rödd vor þagnar og deyr út í fáeinna faðma fjarlægð frá oss sjálfum. Hversu fáum vér þá í algjörum skilningi séð og skynjað alt.?

Vér skiftum tímanum niður í daga og nætur, eyktir og stundir, ekki svo vér fáum betur talið hann, heldur svo vér fáum betur miðað æfina við þessi fáu fótmaal sólbrautarinnar.

Er sól rís og sendir geisla á himinhvolfsið, segjum vér kominu dag. Ljósíð leggur um vorn hluta heimsins. Vér rísnum af sæng. Vér erum á ferli og inni.

Hvað sjáum vér.?

Út um glugga hóbýla vorra, sjáum vér menn og skepnur á ferð, snjó þakta jörð, hús í hillungum nær eða fjær, til skóga, upp í heiðbláann himinn, á stöku stað til hafs.

Úti, þótt vér staðnæmumst á göngu vorri, sjáum vér hið sama. Og ef vér horfum til himins sjáum vér blágeiminn og hér og hvar að um hann sigla slæður, sumar þykkar og háar, aðrar þunnar og gresjulegar og á milli stafa út geislar sólar.

Slæður þessar er gufa jarðar.

Vér sjáum aðeins út í geiminn og að í honum hangir í óteljandi myndum gufa jarðarinnar í afar fjarlægð fyrir ofan oss, ský er bera hraðan fyrir vindi.

Þetta hefir mætt augum mannkynsins um óteljandi aldir, öld af öld, kynslóð eftir kynslóð. Hugsanir hefir það vakið stundum, án þess þó að meira fengi nokkur séð eða lengra litið. Meðal alls fjöldans vakið þó alls engar hugsanir, en í stöku hjarta, ef til vill, vakið óljósa þrá eða löngun; löngun að svifa út um heimin.—Far þrá. Andinn finnur ávalt, hjá þeim, þar sem hann er annars nokkur, einsog eitthvað kreppi að, einhver þreingsli, takmörkun og út fyrir þrengsli, takmörkin, þróttleysið fálmar hann og seilist. Og hver mynd sem með sér ber ótakmarkaðann mátt, svifrúm, vekur hann af dvala einsog dagsljósið sofandi mann.

Til himinfaranna hafa skáldin sent kveðju, ákallað þau að vera sér vegvísarar, flytja sig, kenna sér flugið og máttinn að lífta sér yfir það hversdagslega. Börnin jafnvel að leikum sínum hrópa yfirkominn: “Sjá, þarna er guð.” Gufa jarðar hrópar til gufu jarðar!

—Furðulegt!—

Augað hefir séð farfleygið. Meira hefir það ekki séð. En tilfinningin hefir vaknað!

Og hvernig getur á því staðið? Tilfinning mannglegrar sálar fundið skyldleika með hinum dauðu hreyfingumþáttúrunnar, fundið þar líkingu sinna eigin langana, dæmisögu síns eigin sálarlífs? Er það af því að skyldleikinn er til milli mannsins og ytri tilverunnar, milli mannlífsins og alheims lífsins? Er það af því að alt líf er eitt í þessum óteljandi myndum, og ein mynd-

in þráir og stynur eftir að ná fullkomlegleika hinnar er hún finnur skyldleika við, sem í einhverju er æðri? Er það af því að sókn allrar tilveru eru stigin upp, að lífið þráir, strax og það eignast sjálfs vitund svo það kunni að þrá, æðri tilveru heim, óbundnari sjálfsveru, svo það geti lifað stærra, séð fleira, skilið meira, dugsað dýpra?

Hví beygir þá barnið sig niður að jörð og bendir til skýsins. “Sjá, þarna er guð?” Og hví hrópar skáldið í nafni mannanna til þess og biður það að svífa með sig út um heiminn, ljá sér vængi, léttfleygji.? Og hví horfum vér algengt fólk með undrun og ólýsanlegum svip, á svörtu hnoðana, sem um sumar dag fljúga yfir jörðina svo einkennilega létt?

Eg hefi séð menn horfa á þá, undrandi þögula og hljóða, og eitthvað búið þar í svip þeirra þá, er orð fá ekki lýst og þó hafa þeir horft aðeins þá, á skugga skýjanna,—þessarar samföstu gufu jarðarinnar.

Og vér horfum oft á skugga gufu jarðarinnar, skugginn í gröfinni hvað er hann annað; þótt undir honum einsog svörtum faldi, megi sjá hvítfaldaða engla? Og undir skugga skýjanna sjáum vér einnig hvítfaldaða engla—græna jörð—líf, eilífðar líf í ótal myndum. . . . .

Allar myndir þessa heims, eru dæmisögur—dæmisögur vors mannlega lífs.

Hafið, elfan, fjallið, bláloptið, skýin, geislarnir, döggin, regnið og snjárinn. Kaldur hvítur snjár—mannlegt líf. Hreint einsog frostið, hvítt einsog mjöllin en kalt eins og freðinn snjár.

Það er tölustafa, *dygðareikninga lífið*. Þar sem dygðirnar eru taldar í bókstöfum eða tölum og eru orðnar að efnislegum hlutum í neium, í afneitunum, þeim hlaðið upp í háann hlaða, og mennirnir benda á hlaðann sinn og segja: “Má benda á hlaðann minn?” Þær eru mótaðar upp í *verju færi* mannanna, og steipt úr þeim lóð á metaskál Drottins, er vegur niður á móti hverju sem er á móti lagt.

Dygðareikninga lífið er slétt nema þar sem veðrin hafa barið það saman í brúnir. Það er slétt og hvítt, en það er hvítt af frosti og kali.

Og fjallið og elfan og regnið eru dæmi mannlegs lífs. Regnið úrsvala og kalda, er gefur þó lífs kraft, er gæfulausa og glataða æfin, er einnig gefur á vissan hátt lífskraft. Og til er ekki sú glötuð æfi að ekki veiti hún líf, og má yður virðast það undarleg kenning.

Í fyrsta lagi án glataðrar æfi, gæfusnaúðrar æfi, væri ekki dygðareikninga lífið til, því ekki yrði það þá dygð að láta samhyggð sína við mannlegar þrjár og lífslöngun verða úti, ef hjá einstöku væri hún ekki í ofríkum mæli og leiddi stundum út í ófærur. En þess utan, getur og glötuð æfi orðið öðrum til lífs, —með því að glata henni fyrir aðra.

Að þau orð gætu bergmálað og grafið sig sem dýpst í huga þess sem æfinni er að glata! —“Æfi þín er að mestu glötuð, þú ert að glata henni,” um leið og samvizka mansins hvíslar þeim orðum að honum, að hún bætti þá við, “en glataðu henni þá fyrir aðra, með því verður hún öðrum til lífs!” Og það ráð vildum vér gefa þeim sem eru að glata æfinni, eða ætla að glata henni, að glata henni þá fyrir aðra svo hún verði öðrum til lífs. Og það ráð er ekki frá mér því áður fyrri á tíð var sagt á einum stað, “sá sem ætlar að forða lífi sínu mun glata því, en sá sem glatar því mun finna það” og það er nokkuð hið sama.

Ef þú hefir pening til að kasta, þá keyptu með honum þræli frelsi. Ef þú hefir blóði að fórna láttu það falla í þína móður mold, henni til gróðrar og blessunar, og ef þú hefir æfi að glata, glataðu henni fyrir aðra, þá verður hún öðrum til lífs.

En, að vér snúum aftur nær því sem vér vorum að athuga. Vér sjáum skamt, eða sem næst ekkert, í hinum ýtrasta fullkomna skilningi. Myndir dagsins, bera oss fyrir eins og vér höfum bent á og sama má segja um myndir nætur. Myndir sumar-næturinnar, —því sumar nóttinn er sú eina sanna nótt, —vetrar nóttinn er ekki nótt, —hún er dauðinn. Og hvað sjáum vér um þá nótt?

Upp í bláloftinu þúsundir stjarna. Þær sindra fyrir auganu og blakta eins og skar, á kveik, sem er að deyja. Og máske eru þær skar—á kveik, sem er að deyja—um hundraðir millíóna ára—oss getur dreymt um það—vér sjáum það ekki. Og þá eru

sjálfsagt ljós tendruð fyrir millfónum ára en sem augað hefir ekki enn séð. Vér sjáum bláan geiminn og skýbakkann við vesturröndina, en vér finnum til svo mikils meira. Fjarlægðanna eilífu og óendanlegu, “dýrðarhafsins” sjálfs sem Björn Gunnlaugsson kallaði.

Hann *fannu*,—hann *sá* ekki,—að það er ógnar hugsun ill og sljóf að ætla föður hæða, að fæða sér oluboga börn, og að gækka guðs streymir óhultara út í dýrðar ægin, en áin Rín ratar út í sæinn.

Vér finnum fjarlægðina,—vér finnum anda hátignar, dýrðar og máttar er fyllir allann þann víðáttu mikla geim, alt rúm og tekur yfir alla eilífð.

Og frá höndu vinarins er situr oss við hlið og horfir eins og vér og skoðar undur djúp þessa ómælilega geims, finnum vér ylinn er streymir frá sál til sálar, finnum til sameiginlegleika mannlegs lífs og að fyrir þessari sjónar-tilfinningu erum vér einsog tvö vegvilt börn, í fjöru tímans.—Framundan er hafið—enda lausa.——

. Mold hverfur til moldar en hið ómælilega djúp stjörnuheimsins þrýtur aldrei.

Það finnur maður.

Maður *finnur* svo mikið meira en maður *sér*.

Sem barn horfði eg oft upp til stjarnanna um náttmálaskeið og hve mörg börn hafa ekki gjört hið sama. Sem fulltíða maður hefi eg undrast víðáttu næturhiminsins, og sem aldurhníginn maður, eigi eg svo langa braut ógengna, vonast eg til að eg fái enn lítið þá sömu sýn með óblandinni aðdáun og lotningu.

Um kveldstund er eg sé mann sitja fyrir dyrum úti og skoða næturhimininn, vil eg ekki raska hans ró, því eg veit að þar er haldin guðsþjónusta. Ef til vill sú fullkomnasta og fegursta og sannasta sem til er. Hvar andi hans er þá hvert hugurinn leitar hvert það er undir þá lofthvelfingu er breiddi sig yfir höfuð hans þegar hann var barn, vitum vér ekki, því inni hugskot mannanna fáum vér svo lítið skygnst. Og er það eitt enn, með öðru, er

vér fáum ekki sóð. En hict vitum vér, að til nálagðar æðri kraftar, finnur hann, því til þess höfum vér og einnig fundið og að einn er *sá* sameiginlegleiki alls manulegs eðlis, þótt *sjónin* sé veik og óskýrr. . . . .

R. P.

HUGSJÓNIR

Vort hversdagslega líf er snautt. Og ýmsir álíta að það verði helst andgað með véllum. Maskínum, er vinni meira, framleiði meira, hafi tvöfalt sverari hreiðmöndul, bóti til ein meiri peninga. En það er ekki allskostar rétt.

Framleiðslu magns þarfnast samtíð vor einsog allir tímar og stundir meðan fólk býr hér á jörð og þarf að lifa. Samtíð vor þarfnast framleiðslu á efnalega vísu. Enginn skyldi lítils virða það því slíkt er fávísí. Vér þurfum öll að eta og klæðast og sjá fyrir daglegum þörfum og engien vafi er á því, eftir því sem mannfólkinu er gjört það léttara, eftir því má vænta meiri vellíðunar hér á jörð. Og jafnvel það augnamið í sjálfu sér, að vinna að því að létta þá baráttu á efnislega vísu er stórgöfug hugsjón. En sú velmegun er tæplega einhlýt og helst ómöguleg til nokkurs framhalds, nema andleg framför fylgist með.

Vér getum tæplega sagt að Maura-Jón, er safnar fullum sjóvetlingum af peningum, og grefur þá í fiskihlöðum, en sefur sjálfur í moðbing og klædist tötrum, sé sjálfstæður. Það vantar æði mikið á það. Né er heldur hægt að segja að efnaður nútíðar maður, sé hann svo að hann eigi ekkert mið framundann, sé hann annara málvél, vinnuvél, sé sjálfstæður. Þessi tíð, einsog allar aðrar aldir þarfnast líka andlegrar framleiðslu er gjöri menn andlega sjálfstæða. En nú virðist það hugum manna fráleitara og lagt til minni meta en að safna fé, og hver munur er hugsjóna mannsins og hins er enga hefir, er oft ekki gjörður né talinn, og hver munur er hugsjóna skáldsins og hins veit eða skoðar fjöldin ekki.

Á yfirborði þjóðlífs vors fljóta ýmis hugtök og hugsjónir, en því miður allt of mjög á yfirborði.

Það sem eðlilegast er að skilja með hugsjón, er tilgangur, markmið framundan, er tilveru skilyrði hefir öll, fyrir því að geta orðið virkilegur en sem krefur vissra verka og stöðugra áforma, er nær til og snertir þjóðarheildir og ber það með sér að geta orðið almenn, fyrir alla, heillavænleg, lög eða regla þjóðlífsins alls. Einsog tildæmis sigur þjóðarinnar yfir óvinum sínum "svefn og doða" nær til allra, hvers mansbarns, með betrandi lífsskilyrðum, fegurri framtíðarheimi.

En í svo breiðum og djúpum skilningi eru hugsjónir vorar ekki teknar enn. Yfirlitid er ekki nógu stórt og víðtækt, og vér endurtökum það enn að yfirlit anda vors verður að vera víðtækt, ná yfir alla tilveruna einsog vér fáum best skilið hana, og ná ekki eingöngu yfir mannfélagid, því út fyrir það verðum vér að skygnast ef vér eigum að fá séð tilgang og mögulegleika lífs vors, heldur og til hins ytra heims og þess alveru kraftar og lífs er honum viðheldur, sambands vors við hann og samverkana. Þá sjáum vér fyrst í hverju sannleikur orðanna liggur, er töluð eru til allra manna, "af stórum ertu kominn, og stórt þér hæfir" Orð er Peer Gynt og hans líkar aldrei skilja.

Hugsjónir sem fljóta hér á félagslífi voru eru nokkrar, og viljum vér nefna eina þeirra, og leitast við að sýna í hverju hún er yfirborðs hugsan en ekki hugsjón.

Og það er "Frelsi"

Það orð sem veglegast er allra orða áhrærandi lífstöðu allra vor. Hugsjónin er upphafið hefir þann litilmótlega öld eftir öld hvað eftir annað og steipt harðstjórur af stóli. Sú hugsjón er sterkari hefir verið lífinu í brjósti alla göfugra sona og dætra mannheima vorra. Fyrir frelsi hefir vöskust vörnin verið sýnd. Hin dæmafáa vörn Finna sem hin ógleymanlegu Fenrick Staels ljóð lýsa, sem rituð eru með því tilfinninga ríki að hvert orð er skrifað úr hjarta blóði skáldsins. Þar sem lýst er fávitanum sem á sterkari réttlætis tilfinningu, frelisis þrá, en lífs hvöt, er hann segir: Get eg ekki látið lífið fyrir land og konginn minn!"—Og hann lætur lífið en bjargar þúsundum annara lífa.

Þar sem lýst er ungmeyjunni er leitaði í valnum og fann ekki unnustann. Hann hafði svikist á burt til þess að forða lífinu og þá vildi hún ekki lifa.

Fyrir frelsi hefir konungurinn mesti, Gustaf Adolf látið lífið. Maðurinn sem skynjaði svo vel hvað þetta líf er, og sagði þegar sama átti hann skrúðgöngum og allskonar virðingu í norðurför hans, í Erfurt, „Æ! hugsid ekki um mig, því hvað er eg annað en vesell og deyjandi maður, en hugsid um málefnið og hugsjónina sem barist er fyrir.“

Þetta orð frelsi heyrir oft meðal þjóðar vorrar, en hvað þýðir það, er það hugsjónin forna og nýja, yfirlitið stóra og víðtæka sem horfir til hinna eilífu réttinda allra manna?

Það er ekki svo stórt orð, ekki svo djúpt. Það er yfirborðs hugsun sem hálf marar í kafi þröngsýnis og andleysis. Frelsi er tíðast skilið sem sérreittindi einstaklinga, skipuleysi, einræni.

Veit þá engi að frelsi er hugsjón um mannfélagsástand, er krefur skipulags lögmáls alveg á sama hátt einsog vort eigið líf.

Vér sem lifandi verur þolum hvorki eld eða vatn. Líkami vor hlýtir vissum lögum, hugsanir vorar eru lagaðar eftir vissum reglum er vér nefnum hugsana fræði, annars eru þær á ruglingi og tæpast hugsanir. Eins er með frelsid. Það hlýtir vissum reglum og ein sú stærsta og mesta er sú þó undarlegt megi virðast, að sá sem vill forða lífi sínu verður að glata því. Það er svo mikið sem hver verður að gefa, af lífi sínu, starfi, hugsunum til annara. Annars varir ekki frelsid. Því það er samvinna og samverknaður, með jafnaðarviðurkenningu og réttýni allra á meðal, annars og án þess er ekkert frelsi til. „Hugsid eigi að það nægi, efst á blaði ‘frelsi’ stafa, háleit orð, sem heimskir flípra, hefna sín og verða að klafa.“ Það mega allir reida sig á.

En þessi hugsjón er enn ekki nema hugsun sem flýtur ofan á. Ef vér álitum að það sé frelsi að hver megi fara eftir því sem honum *cinnum* sýnist, án nokkurs tillits til annara og að reglan sé eiginlega sú að þekkja engin lög, enga setninga, ekkert skipulag. Þá er ekki um frelsi að ræða. Að eiga stefnu og lifa henni svo að lífið týnist allt í þjónustu þess hugtaks, glátist svo það finnist, ef vér viljum nota það orðtæki, það er að vera frjáls.

R.P.

FÉLAGSMÁLIN

Únítarasöfnuðurinn í Winnipeg hélt ársfund sinn sunnudagana 30. Jan. og 6. Febr. síðastl. Skýrslur yfir starf safnaðarins á síðastliðnu ári voru lesnar af hlutaðeigandi starfsmönnum hans.

Yfirleitt er hagur safnaðarins mjög góður. Kyrkjueign hans með því sem honni tilheyrir er virt á \$26,629 og þar að auki eru \$333.31 í sjóði. Skuldir þær, sem á söfnuðinum hvíla nema \$2,846.61, sem gerir skuldlansar eignir safnaðarins að meðtöldum ógreiddum skuldum að upphæð \$57, \$23,639.39. Þegar þess er gætt að söfnuðurinn hefir frá því fyrsta verið mjög fámennur, má fjárhagurinn nú kallast afbragðs góður, enda hafa meðlimirnir altaf lagt fúslega fram þegar á hefir þurft að halda. Samþykkt var að styrkur sá, sem söfnuðurinn hefir þegið árlega frá Ameríska Únítara félaginu skyldi færast á næsta ári úr \$900 niður í \$500.

Í safnaðarnefnd voru kosnir: Josep Skaptason, Skapti Brynjólfsson, Hannes Pétursson, Friðrik Sveinsson, Þorsteinn Borgfjörð, Hallur Magnússon og Stefán Pétursson.

Meðlimatalan jókst um 18 á árinu. Að vísu er það ekki há tala en sýnir þó áframhaldandi vöxt, sem er tiltölulega mjög góður, samanborið við annað félagslíf hér í bænum á sama tíma. Vonandi er að allir þeir únítarar, sem utan safnaðarins standa fími hvöt hjá sér til, annað hvort að ganga í hann eða að styðja hann sem meðlimir væru; nokkrir hafa undanfarandi gert það á mjög drengilegan hátt.

Stofnun unglingsfélags í sambandi við söfnuðinn má teljast til framfarasporanna á árinu. Það hefir nú starfað nokkuð yfir hálf ári með góðum árangri.

Kvenfélag safnaðarins hefir reynt honum hjálpsamt nú sem fyrri. Síðasta framkvæmd þess var að kaupa vandað píanó fyrir samkomusalinn, sem mjög mikil þörf var á.

Á fundinum kom í ljós hjá öllum einlægur áhugi fyrir málefni safnaðarins. Það er ósk vor og sannfæring að þessi áhugi glæði og eflí ötula samvinnu á meðal allra þeirra, sem eru

únitárislum skóðunum samþykkir, á árinu, sem nú er byrjað. Samvinnan og einingin eru alstaðar nauðsynlegar, en hvergi þó jafn nauðsynlegar og þar sem starfsmennirnir eru fáir og mál-efnið stórt.—Góður vilji er sigursæll, honum er ekkert um megn.

Þann 12. Sept. í haust er leið myndaðist nýr söfnuður við Otto P. O. hjá Grunnavatni. Var safnaðarmyndun sú að miklu leiti að þakka starfi hra. Alberts Kristjánssonar, guðfræðis-nemanda við Meadville prestaskóla, er var þar vestra síðast liðið sumar og þjónaði Mary Hill söfnuði í Álptavatns byggð um sama tíma.

Allareidn voru margir frjálslýndir menn við Grunnavatn, og þar á meðal hra. Pétur Bjarnason er verið hefir útbreiðslu stjóri hins Únitáriska kyrkjufélags nú um nokkurn tíma. Og komið hafði til tals að mynda þar söfnuð nú fyrir nokkru en varð þó ekki af þá, vegna þess að mönnum fanst tæplega tími tilkominn fyrir en almenningi bygðarinnar gafist kostur á að kynna sér skóðanir Únitara. Messum var því aðeins haldið uppi undanfarin ár og að lokum hefir það borið þenna árangur.

Á fundinum í haust voru þessir kosnir í safnaðarnefnd : Pétur Bjarnason, forseti; Mrs. Oddfríður Johnson, vara forseti; Steinþórr Vigfússon, Skrifari; Pétur Pétursson, vara skrifari; Einar Johnson, féhirðir; Ingimundur Sigurdsson og Mrs. Sigríður Hörðal, meðráðamenn.

Ársfund hélt söfnuðurinn aftur nú í síðastliðnum mánuði (Janúar) og voru þá flestir hinir sömu endurkosnir. Í stað skrifara var Miss Rannveig Halldórsson kosin og í stað meðráð-enda hra. Jónas Halldórsson og Jón Vestdal.

Söfnuður þessi nefnir sig "Únitáriski Söfnuður Íslendinga við Grunnavatn." Er nú byggðin hér vestur af Winnipeg, við Manitoba vatn vel skipuð frjálshugsandi mönnum og líkur til að sú stefna eigi þar fagra framtíð. Hafa söfnuðurnir við Mani-toba vatn og Grunnavatn kallað til sín prest með komandi

sumri. Hra. Albert Kristjánsson, og verði hann við ósk þeirra eiga þau mál vænlega framtíð, því hann er bæði hæfilegleika maður mikill og einkar vinsæll þar sem menn fá kynni af honum.

Grunnavatns söfnuður er rétt í byrjun, á því hvorki kyrkju eða samkomuhús, er það eitt af því sem hann þarf að eignast það bráðasta er hann hefir komið fyrir sig fótum, enda verður honum það mögulegt vonandi er framlíða stundir.

Mary Hill söfnuður hefir nýlega haldið ársfund sinn, en ekki höfum vér spurt hversu verkum er skipt með nefndinni en heyrst hefir að sama nefndin væri endurkosinn. Hefir sá söfnuður gjört vel er hann kallaði til sín prest á síðastlíðnu sumri og tók rausnalegan þátt í tilkostnaði hans meðan hann dvaldi hjá honum. Söfnuðurinn á allareiðu kyrkju og er því vel viðbúinn að halda uppi starfi strax og hamu fær til sín prest, er væntanlega verður á þessu sumri. Það er og í hyggju að kyrkjufélag vort haldi þar þing sitt á næsta sumri, ef kríngumstæður leyfa.

Norður í Narrows byggð eru fjölda margir sinnandi vorun Únítarisku málum og má vænta þess að strax og hægt væri að veita þeirri byggð nokkra þjónustu myndi rísa þar upp öflugur félagsskapur, er veita myndi samvinnu kyrkjufélagi voru, efla skoðanamál vor.

Maðurinn mælikvarði alls

Maðurinn er mælikvarði allra hluta, sagði einn forngríski spekingurinn. Mjög djúp og mikilsverð sannindi felast í orðum þessum, sannindi sem mennirnir hafa þrásinnis gleymt.

Það sem einkennir fátæklegustu tímabilin í sögu mannsandans er að maðurinn treystir sjálfum sér ekki til að finna sannleika, sem hann geti reitt sig á. Hann leggur ekki út í neina leit vegna þess að hann óttast að árangur leitarinnar verði svo þýðingarlaus að leitin borgi sig ekki. Sannleikurinn er gefinn utan að, hann kemur sem valdboð, sem maðurinn verður að hlýða; að efast er að sýna óhlýðni, og hlýðnin er fyrsta og stærsta skyldan.

Þegar maðurinn treystir sjálfum sér, þegar hann í óvissu—kvöld efans hrópar : ég vil sjálfur skoða, ég vil finna sannleik, ég vil finna sannleik, ég vil ákveða hvað sannleikur skuli vera fyrir mig —þá vex hann andlega. Sál hans brýtur af sér böndin, virðir hlutina á ný og metur þá samkvæmt sínum eigin geðþótta, án nokkurs tillits til valdboðanna og hins viðtekna sannleika.

Þá eru dýrðardagar í sögu mannsandans. Þá rísa upp andleg ofurmenni; þá birtast nýjar hugsjónir í trúarbrögðunum, skáldskapnum og listinni; þá afhjúpa vísindin nýja heima, þá er það skoðað augliti til auglitis sem áður var í þoku.

En mennirnir eru yfirleitt svo undur skammsýnir.

Einn hlúir að og þroskar í sálu sinni smáa og eigingjarna hugsun, er sprettur upp af einni tilfinningu, sem er sterkari en aðrar í brjósti hans. Þessi eina hugsun verður honum mælikvarði allra hluta. Hinn óendanlegi tími, og rúmið, sem ljósgeislinn með sínum ógna hraða, kemst aldrei út úr, verða að leiksviði, þar sem öll öfl og allur virkileiki eiga að stjórnast af hugsuninni smáu, sem á rætur sínar að rekja til einnar tilfinningar í brjósti eins manns. Eilífðin, hið óþekta fyrir handan gröf og dauða eru bara eftirmyndir þess sem hér er hugljúft.—Heimurinn er allur til þess gerður að vonir einstaklingsins, sem þó eru bundnar við þessa jörð og hennar gæði, ná í að rætast—Hvílíkt þröngsýni að lesa sögu brennandi og kulnandi sólkerfa við hina dauðu glætu vorra eigin jarðbundnu, einstaklings hugsana og vona !

Ög þó er maðurinn mælikvarði allra hluta. Mælikvarði á þann hátt að hann útskýrir fyrir sjálfum sér alla tilveruna og

myndar sér með þekkingu sinni og rannsókn samleik, sem gildir uns starfsvið andans stækkar.— En mælikvarðinn er ekki í einum heldur í öllum—mannkynið er mælikvarði allra þeirra hluta, sem það hefir skynjað.— Undarleg mótsögn; því hvenær hefir öllum borið saman um nokkurn samleik? Jú, einmitt það sem gerir þekkinguna á hverju sem er, áreiðanlega er, að mennirnir yfirleitt geta átt sameiginlegan samleik. Sá samleikur er allra, en hann er ekki hvers og eins til að fara með samkvæmt eigin geðþótta. Því þó hann hafi upphaflega aðeins verið til í sál eins manns, þá samt sem áður verður hann að eigu allra ef hann á að ná sínum upprunalega tilgangi, og um leið verður mælikvarðinn, sem í honum felst almennur.

Samleikurinn er ekki þráðbeinn vegur, sem hefir verið lagður fyrir oss mennta af guða höndum og sem vér getum fylgt samkvæmt ytri tilsögn eða innri ávísan. En hann er vegargerð í mörgum myndum, sem aldrei tekur enda, því ávalt stefna mennirnir inn í nýtt og ókannað land.—Og þar er það andi mannsins sjálfs sem metur gildi hvers hlutar og setur honum lög.—Hann má aðeins ekki gleyma, að það sem hann sjálfur mælir, mælir hann fyrir sjálfan sig.

HEIMIR

12 blöð á ári, 24 bls. í hvert sinn, auk kápu og auglýsinga.
Kostar **einn dollar** um árið. Borgist fyrirfram.

Gefin út af hinu Íslenska Únitaríska Kyrkjufelagi í Vesturheimi.

ÚTGÁFUFÉRFEND:

Rögnv. Pétursson	Hannes Pétursson
G. J. Goodmundson	Guðm. Arnason
Friðrik Sveinsson	Gísli Jónsson

Bréf og annað innihaldi blaðsins viðvíkjandi sendist til Guðm. Arnassonar, 577 Sherbrooke St. Peninga sendingar sendist til Hannesar Péturssonar, Union Bank, 577 Sargent Avenue.

THE ANDERSON CO., PRINTERS